

N:o 20.

Auk. till Riksd. kansli den 6 maj 1891, kl. 11 f. m.

Betänkande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition om tillägg till 7 § i kongl. förordningen angående stämpelafgiften den 5 september 1890.

Uti en den 10 nästlidne april till Riksdagen aflåten proposition (n:o 62), hvilken blifvit till utskottets behandling hänvisad, har Kongl. Maj:t, under återopande af hvad till protokollet öfver ecklesiastikärenden för den 31 december 1890 och öfver finansärenden för förstnämnda dag blifvit i ämnet anfördt, föreslagit Riksdagen att besluta, att 7 § i kongl. förordningen angående stämpelafgiften den 5 september 1890 skall erhålla följande förändrade lydelse:

Från stämpelafgift enligt denna Art. äro befriade:

Akademier och statens undervisningsverk;

Arrendatorer och brukare å egendomar, som genom domänstyrelsens försorg utarrenderas, äfvensom å dylika egendomar bosatte torpare och lägenhetsinnehafvare, i sådana på konungens, domänstyrelsens eller Kongl. Maj:ts befallningshafvandes pröfning beroende frågor, som beröra deras rättigheter och skyldigheter gent emot kronan såsom jordens egare, dock med undantag af resolutioner angående medgifven öfverlåtelse af arrende- eller nyttjanderätt;

Embets- eller tjänsteman — — — — — tjensten;

Bih. till Riksd. Prot. 1891. 5 Saml. 1 Afd. 18 Häft. (N:o 20).

Fattigvårdssamhällen och fattigvårdsinrättningar; så ock annan, som är förklarande part i fattigvårdsmål; beträffande beslut, hvilket enligt lag bör genom vederbörande myndighets försorg honom delgifvas;

Hushållningssällskap, länens;

Häktad person i mål angående brott, hvarför han sitter häktad;

Innehafvare af nyttjanderätt till sådana statens fasta egendomar, som innehafvas såsom boställen af embets- och tjenstemän inom civil-, militie- och ecklesiastikstaterna, eller blifvit anslagna kyrkor, akademier, hospitaler eller andra allmänna inrättningar, i sådana på förvaltningsmyndighets pröfning beroende mål och ärenden, som angå förhållandet mellan nyttjanderättsinnehafvaren såsom egendomens brukare och kronan såsom densammes egare;

Kronan;

Frihet från stämpel — — — justitieombudsman.

På samma gång har Kongl. Maj:t tillkännagifvit, att han, under förutsättning af Riksdagens bifall till hvad sålunda blifvit föreslaget om stämpelfrihet i vissa fall för utslag i fattigvårdsmål, är sinnad att låta utfärda en författning med föreskrift, att utslag i fattigvårdsmål af sådan beskaffenhet, som omförmäles i 48 § 1 mom. af kongl. förordningen angående fattigvården den 9 juni 1871, sådant berörda moment lyder i kongl. kungörelsen den 11 februari 1881, skall skyndsamt af Kongl. Maj:ts vederbörande befallningshafvande genom magistraters eller kronobetjentes och fjerdingmäns handräckning delgifvas, förutom sökande och klagande, jemväl förklarande i de fall, då antingen genom utslaget försörjnings- eller ersättningsskyldighet honom ådömts, eller ock målet af honom såsom sökande först anhängiggjorts, samt att bevis om delgifningen skall af Kongl. Maj:ts befallningshafvande vederbörande vid anfordran tillhandahållas.

Uti förevarande kongl. proposition föreslås förändringar i två olika afseenden i nu gällande stämpelförordning. Förslaget åsyftar nemligen att bereda stämpelfrihet dels åt brukare af staten och allmänna inrättningar tillhörig jord i vissa på förvaltningsmyndighets pröfning beroende mål och ärenden, dels ock åt förklarandepart i fattigvårdsmål beträffande beslut, hvilket enligt lag bör genom vederbörande myndighets försorg honom delgifvas.

Hvad förstnämnda förändring beträffar, har förslaget om densamma blifvit framkalladt genom skrifvelse af nästlidna års Riksdag, deri hemställes, att Kongl. Maj:t måtte låta utarbета och till näst sam-

manträdande Riksdag framlägga förslag till sådana bestämmelser, som kunde finnas erforderliga för att bereda brukare af staten tillhörig jord rättighet att i mål och ärenden, som anginge förhållandet mellan honom såsom jordens brukare och kronan såsom densammas egare, erhålla vederbörande förvaltningsmyndigheters expeditioner utan stämpelafgift.

Uti det förslag, som med anledning häraf blifvit inom kongl. finansdepartementet utarbetadt, har hufvudsakligen framhållits, att Riksdagen, enligt hvad frågans föregående behandling gifve vid handen, velat för den kategori af personer, hvarom nu vore fråga, begränsa stämpelfriheten till de under art. I i stämpelförordningen omförmälda handlingar eller statsmyndigheternas expeditioner; att, hvad anginge omfattningen af den medgifna stämpelfriheten, Riksdagen ansett densamma böra tillgodokomma allenast brukare af *staten* tillhörig jord, hvadan från denna förmån borde uteslutas innehafvare af sådan jord, till hvilken eganderätten på grund af donationer eller annorledes öfvergått å kyrkor, akademier, fromma stiftelser eller andra allmänna inrättningar eller å menigheter, men deremot velat medgifva densamma åt ej allenast arrendatorer och brukare af sådan jord, som stode under kronans omedelbara disposition och genom domänstyrelsens försorg utarrenderades, äfvensom å dylik jord bosatte torpare och lägenhetsinnehafvare, utan äfven innehafvare af nyttjanderätt till sådan statens fasta egendom, som innehades såsom boställen eller blifvit anslagen kyrkor, akademier, hospitaler samt andra allmänna inrättningar; samt att, ehuru af det i Riksdagens skrifvelse använda uttrycket »staten tillhörig jord» den slutsats möjligen skulle kunna dragas, att Riksdagen velat låta stämpelfrihet tillgodokomma allenast innehafvare af jordbruksfastighet, men derifrån utesluta innehafvare af annan kronan tillhörig fast egendom eller rättighet å landet, såsom qvarnverk, fisken eller jagträttigheter, anledning dock ej förefunnes att göra något undantag med afseende på innehafvare af sistnämnda slag af staten tillhörig egendom, helst enahanda skäl talade för förmånens utsträckande jemväl till dem, hvaremot kronoåbor ej borde inbegripas under den medgifna stämpelfriheten. I förslaget har vidare erinrats, att från de expeditioner, hvilka brukare af kronoegendom hade att stämpelfritt bekomma, uttryckligen borde undantagas sådana resolutioner, hvarigenom tillstånd lemnades att öfverlåta arrende- eller nyttjanderätt, enär dylik öfverlåtelse, såsom uteslutande afseende brukarens fördel, icke kunde sägas beröra förhållandet mellan denne och kronan i den mening, som af Riksdagen åsyftades; samt att, beträffande frågan om hvilka myndigheters expeditioner, som skulle erhållas utan stämpelafgift, i Riksdagens

skrifvelse bestämdt uttalats, att denna förmån skulle åtnjutas endast för sådana expeditioner, som utgäfves af förvaltningsmyndigheterna.

Kongl. Maj:ts nu föreliggande förslag utgör en tillämpning af de åsikter, som blifvit af Riksdagen sålunda uttalade, och har utskottet emot detsamma ingenting att erinra.

Hvad beträffar den andra af Kongl. Maj:t föreslagna förändringen uti stämpelförordningen, eger den sammanhang med den föreskrift om delgifning af utslag i fattigvårdsmål jemväl till förklarandepart, som Kongl. Maj:t, efter hvad ofvan nämnts, är sinnad utfärda.

Berörda föreskrift torde, såsom ock flertalet af konungens befallningshafvande, hvilka blifvit i frågan hörde, anfört, vara synnerligen önskvärd hufvudsakligen af de skäl, att derigenom icke allenast lättnad skulle beredas den sökande eller klagande parten i fråga om utslagets delgifvande med vederparten, utan äfven målens slutliga afgörande påskyndas, då nemligen tiden för öfverklagande af beslut i dessa mål räknas från den dag klaganden af beslutet erhållit del, samt delgifningen antagligen skulle verkställas snabbare genom embetsmyndighet, än om det fortfarande, såsom hittills, skulle åligga parten sjelf att derom draga försorg.

Vid behandlingen af förevarande ärende angående delgifningen har fråga väckts, huru vida för de expeditioner af utslag i fattigvårdsmål, hvilka enligt de ifrågasatta nya bestämmelserna skulle utskrifvas åt förklarandepart, vare sig denne sådant begärt eller ej, skulle gäldas lösen eller annan afgift. I denna fråga har kongl. kammarrätten, enligt hvad af de den kongl. propositionen bifogade statsrådsprotokoll inhemtas, förklarat sig anse, att, enär enligt nu gällande förordningar angående expeditionslösen och stämpelafgiften förklarandepart i fattigvårdsmål icke i något fall är pliktig att mot sin vilja lösa expedition af utslag, men berättigad, om han är fattigvårdssamhälle eller rote, att bekomma expedition utan afgift, det icke borde ifrågasättas annat, än att förklarandepart skulle erhålla ifrågavarande expeditioner utan afgift.

Enligt kammarrättens åsigt borde således förklarandepart vara befriad från erläggande af så väl lösen som stämpelafgift.

För befrielse i förstberörda afseende tarfvas ingen förändring i gällande lag; men på det att i hvarje fall, då till följd af nu bebådade stadgande expedition af utslag i fattigvårdsmål skall utskrifvas till förklarandeparten, denne må undfå expeditionen jemväl utan erläggande af stämpelafgift, erfordras ett sådant tillägg till stämpelförordningen, som Kongl. Maj:t nu föreslagit.

Ett utfärdande af den påtänkta författningen angående delgifning af utslag i fattigvårdsmål jemväl till förklarandepart, utan att samtidigt det nu föreslagna tillägget infördes i stämpelförordningen, skulle hafva till följd, att sist bemälde part nödgades erlægga en stämpelafgift, hvarifrån han nu är befriad, för så vidt han icke särskildt begär att få lösa ifrågavarande utslag. Då införandet af en sådan ny beskattning i förevarande afseende icke synes ega något skäl, och Kongl. Maj:ts ifrågavarande förslag således, derest berörda författning varder utfärdad, synes vara med billighet öfverensstämmande, hemställer utskottet,

att Riksdagen, under förutsättning att ofvan omnämnda författning angående delgifning i vissa fall af utslag i fattigvårdsmål jemväl åt förklarandepart kommer till stånd, måtte bifalla hvad Kongl. Maj:t i förevarande proposition föreslagit.

Stockholm den 6 maj 1891.

På utskottets vägnar:

CARL HERSLOW.